

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.329/2022/5.

A felperes:

felperes neve (felperes címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Bernschütz Bálint ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Sörös Gergely ügyvéd (ügyvéd címe)

A per tárgya:

Sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 16.P.20.287/2022/17.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 16.P.20.287/2022/18.

K Ö Z B E N S Ő Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes a C... Kft. ügyvezetői tisztségének betöltésére beadott felperesi állaspályázatra vonatkozó írásbeli értékelésével, mely önkormányzat nevea honlapján 2020. február 26. napján jelent meg, megsértette a felperes jóhírnévhez és becsülethez fűződő személyiségi jogát, mely megalapozza a felperes sérelemdíj iránti igényét.

Mellőzi a felperest illeték- és perköltség fizetésre kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezéseket.

Az ítéltábla a felperes másodfokú eljárási költségét 80 000 (nyolcvanezer) forintban határozza meg.

A meg nem fizetett fellebbezési illeték összege 56 000 (ötvenhatezer) forint.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A felperes 2018. február 1-től kezdődően a C... és Szolgáltató Nonprofit Kft. ügyvezetői tisztségét töltötte be. önkormányzat nevea 2020. év elején a cég vezetői állására pályázatot írt ki, amelyre – mások mellett – a felperes is benyújtotta pályázatát.

[2] Az alperes önkormányzati képviselő, a polgármester felhívására 2020. február 24-i keltezéssel írásban értékelte a benyújtott pályázatokat. Az alperes két pályázatról pozitív értékelést adott, míg az értékelés során a felperes pályázatával kapcsolatosan a következő véleményt fogalmazta meg: „A Kommunális jelenlegi ügyvezetője rendkívül nehéz helyzetben van, lévén egy korrupt, velejéig torz rendszerben volt kénytelen a feladatait ellátni. Bár a cég rendkívül rossz megítélésének okai feltehetően elődei munkájának „köszönhetőek”, személye sajnos olyannyira összeforrt a rossz döntésekkel, nem közérdeket, hanem egyéni és pártérdekeket szolgáló munkálatokkal, hogy ezt minden igyekezete ellenére egy személyben nem tudja feloldani sem kollégái, sem a lakosság szemében.”

Az értékelés a pályázati anyagok részeként 2020. február 26-án megjelent önkormányzat neveának honlapján, majd másnap a pályázatokat elbíráló nyilvános testületi ülésen ismertetésre került.

[3] A felperes, mint magánvádló feljelentése folytán az elsőfokon eljáró bíróság neve a 2021. május 31. napján kelt 12.B.194/2020/19. számú ítéletében megállapította, hogy az ügyben vádlott alperes ezen értékelése miatt bűnös becsületsértés vétségében, ezért az alperest, mint vádlottat 1 év 6 hónap próbára bocsátotta.

[4] A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék 2.Bf.246/2021/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a vádlott cselekményét rágalmozás vétségének [Btk. 226. § (1) bekezdés 3. fordulat, (2) bekezdés b) pontja szerint] minősítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[5] A bíróság felhívta a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. tv. (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdését, mely szerint a rágalmozás vétségét az követi el, aki valakiről más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényt állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a vádlottnak, mint önkormányzati képviselőnek valóban feladata volt véleményt alkotnia az önkormányzati rendelet alapján a felperes által benyújtott pályázat kapcsán, amelynek azonban vannak korlátai. Az alperes nem véleményt közölt, hanem közvetve ugyan, de súlyosan sértő, a magánvádló társadalmi megbecsültségét negatíván érintő tényekre utaló kijelentéseket tett. Tette ezt annak tudatában, hogy az önkormányzati képviselő egyik feladata a benyújtott pályázatok véleményezése. Az alperes minden konkrét tény és adat nélkül a felperes munkájának értékelése helyett a felperes társadalmi megbecsültségét súlyosan sértő, szubjektív kijelentéseket tett annak ellenére, hogy a kötelezettsége az lett volna, hogy objektív tényadatok alapján előmozdítsa azt, hogy a pályázat elbírálása során az önkormányzat egy szakmailag felkészült pályázót támogasson. Az alperes tényállásban megállapított kijelentése teljes mértékben szubjektív volt, az objektív véleményt nem is fogalmazott meg a felperes személyével kapcsolatosan.

A másodfokú büntető bíróság ítélete indokolásában a felmerült elhatárolási kérdést vizsgálva kifejtette, a rágalmozás a gyakorlatban többségében tényállítással valósul meg, mely kissé hasonlatossá teszi a becsületsértés vétségéhez, megnehezítve az elhatárolást. Azonban jelen ügyben is több olyan sarokpont lelhető fel, így a védett jogi tárgy sérelme, az elkövetési magatartás, amely abba az irányba mutat, hogy a vádlotti cselekvőség nem a becsületsértés, hanem a rágalmozás vétségének 3. fordulatát valósította meg. A rágalmozás az egyén társadalmi megbecsülése, társadalmi értékelése ellen irányuló cselekményekkel szemben nyújt védelmet, míg a becsületsértés elsősorban a személy emberi méltóságát védi. Mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy a vádlott (alperes) kijelentése a magánvádló (felperes) társadalmi megbecsültségét sértette.

A felperes keresete, alperes ellenkérelme

[6] A felperes fentiek nyomán benyújtott keresetében 700 000 forint összegű sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az érvényesíteni kívánt jog körében szó szerint idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdés, 2:43. § d) pont, valamint a 2:45. § (1) bekezdés rendelkezéseit. A felperes állította, hogy az alperes a pályázat véleményezése során tett nyilatkozatában a becsülethez

fűződő személyiségi jogát sértette meg. A jogsértés jogkövetkezményeként a felperes a Ptk. 2:52. §-ában szabályozott sérelemdíj iránti igényt kívánt érvényesíteni. Keresetét indokolva előadta, a jogerős büntető ítélet megállapította, hogy az alperes őt olyan színben tüntette fel, mint aki egy korrupt és velejéig torz rendszer cinkosa és kiszolgálója, ezzel jelentősen sértette személye társadalmi megbecsülését. A felperes szerint az alperes magatartása a Ptk. 2:45. § (1) bekezdése szerinti becsületsértést valósított meg.

[7] Az őt ért sérelemből fakadó, és ezzel ok-okozati összefüggésben felmerülő feszültség és kialvatlanság, az ebből fakadó általános stresszes állapot, szégyenérzet, illetve a családi és baráti kapcsolatai nyugalmanak a megbomlása, valamint a társadalmi megítélésére gyakorolt negatív hatásai tekinthetők a sérelemdíjat megalapozó körülményeknek. A felperes álláspontja szerint a sérelemdíj összegszerűségének a megállapítása során a bíróságnak azt is mérlegelnie kell, hogy a büntetőeljárás során 390 000 forint megbízási díjat fizetett jogi képviselőjének, amelyből az első- és másodfokon megítélt ügyvédi munkadíj mindössze 55 200 forint volt, amelyet az alperes csak végrehajtási eljárás keretében fizetett meg. Ugyancsak értékelendő, hogy az alperes nem intézkedett az iránt, hogy az önkormányzat honlapjáról a rágalmazást megvalósító nyilatkozatot eltávolítsák, ebből arra lehet következtetni, hogy alperes nem mutat megbánást. A felperes tudomása szerint az alperes más személy sérelmére is elkövetett már rágalmazást, így polgári jogi értelemben becsületsértő magatartásai ismétlődnek, illetve folyamatosnak minősülnek. A jogsértés tárgyi súlya jelentős, hiszen alperes a magatartásával bűncselekményt valósított meg. A felperes hivatkozása szerint a bíróságnak a 700 000 forint összegű sérelemdíj megállapítása során a sérelemdíj magánjogi büntetésre irányuló funkcióját is érvényre kell juttatnia. A bíróság a sérelemdíj mértékében akkor is kifejezésre juttathatja a társadalom rosszállását, ha a sértettnek okozott hátrány esetleg nem jelentős.

[8] A felperes kérte, hogy a bíróság az eljárást a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított pererről szóló 2020. évi LXX. tv. (a továbbiakban: Gyptv.) rendelkezései szerint folytassa le.

[9] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezésében előadta, a jogerős büntető ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet kíván előterjeszteni, mert továbbra is vitatja, hogy az alperes sérelmére bűncselekményt követett volna el, megvalósította volna felperes sérelmére a rágalmazás vétségét. Az alperes hivatkozása szerint a felperest nem érte olyan súlyú jogsértés, amely miatt sérelemdíjra lenne jogosult. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel megállapítható, hogy a jogsértés súlya csekély, nem lehet sem ismétlődő, sem folyamatosan elkövetett cselekménynek minősíteni.

[10] Az alperesnek nem állott szándékában a felperest megsérteni, a pályázatról tett nyilatkozatával csupán képviselői tevékenységhez kapcsolódó kötelezettségének tett eleget. Az alperes arra is hivatkozott, hogy a felperes által megjelölt stressz, feszültség és kialvatlanság napjainkban mindenkit sújtó társadalmi jelenség, nem áll fenn olyan okozati összefüggés, amely ezen sérelmeket kifejezetten az alperes magatartásához kötné.

Az elsőfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és felperest kötelezte az elsőfokú perköltség, valamint a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték megfizetésére. A kereset jogalapját képező Ptk. 2:52. § (1) bekezdés, valamint 2:42. § és 2:43. § rendelkezéseinek ismertetése nyomán a bíróság érdemben elsődlegesen azt rögzítette, hogy a jogerős büntető ítélet megállapítása nem mentesíti a felperest azon eljárási kötelezettsége alól, hogy a Pp. 265. § (1) bekezdése szerint a perben jelentős tényeket neki kell bizonyítania, mivel érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósan fogadja el. A jelen perbeli eljárást érintően a bíróság a büntető ítélet kapcsán annak tulajdonított jelentőséget, hogy a Pp. 264. § (1) bekezdése értelmében a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményeiről döntő polgári perben a bíróság nem állapíthatja meg határozatában, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. Másrészt szem előtt kellett tartania a bíróságnak, hogy a felperes választása folytán a Gyptv. speciális szabályai alkalmazandók.

[12] A büntető bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállásból kiindulva a perbíróság annak tulajdonított jelentőséget, hogy az alperes a nyilvánosság előtt a felperes kapcsán becsület csorbítására alkalmas tényekre közvetlenül utaló kifejezéseket használt, a büntetőjogi tényállásban szereplő becsület csorbítása fogalom azonban nem azonos a polgári jogi becsülethez fűződő jog sérelmével. A büntető ítéletben megállapított tényállás a polgári bíróságot azonban nem köti, nincs akadálya annak, hogy a per során a bizonyítékok egybevetett mérlegelésével a büntető bíróságtól eltérő tényállást állapítson meg a polgári bíróság. A polgári jogi személyiségi jogok között szereplő becsületsértés megállapításához a büntetőjogi tényálláshoz képest egy további tényállási elem is szükséges, nevezetesen a becsülethez fűződő személyiségi jogot csak a kifejezés módjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás sérti meg. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes által sérelmezett alperesi véleménynyilvánítás a felperes személyét, emberi méltóságát illetően, kifejezésmódjában nem volt indokolatlanul bántó, az megalázó kitételt nem tartalmaz. A kritikai megjegyzés egyébként is az önkormányzat és az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság korábbi működését érinti, közvetlenül a felperes személyére nem vonatkoztatható. A véleménynyilvánítás módja személyiségi jogsértést nem valósított meg. Az, hogy alperes elmarasztaló véleménye mennyiben sérti a felperest, illetve van-e a véleménynek valóság alapja, csak akkor lennének releváns körülmények, ha a felperes nem a becsülete, hanem a jóhíre megsértését állította volna a sérelemdíj iránti igénye alapjaként.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[13] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és 700 000 forint összegű sérelemdíj iránti igényének helyt adást a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontjai szerint alkalmazandó felülbírálat keretében. Állítása szerint az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:45. § (1) bekezdés anyagi jogi szabályát tévesen alkalmazva jutott arra a következtetésre, hogy a felperes becsülethez fűződő személyiségi jogát az alperes nem sértette meg. Kérte továbbá a tényállás kiegészítését, felhívva a figyelmet arra, hogy már a keresetlevelében érvényesíteni kívánt jogként megjelölte a Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdését, valamint a 2:43. § d) pontját. Ebből következően a felperest ért jogsérelmet a jóhírnevének alperes általi megsértése körében is értékelnie kellett volna az elsőfokú bíróságnak. Álláspontja szerint a büntetőeljárás iratai, az ott hozott határozatok kétséget kizáróan bizonyítják a jogsértés tényét, így a jogalap tekintetében további bizonyítási eljárás lefolytatása nem is szükséges. Állítása szerint alperes a becsülethez és a jóhírnévhez való jogát egyaránt megsértette. Felhívta a figyelmet a Btk. 226. § (2) bekezdés b) pontjára, mely

szerint a rágalmazás törvényi tényállásának védendő jogi tárgya maga a becsület. A tényállást a Btk. az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények körében szabályozza. Mindezekből következően a rágalmazás jogerős büntető bírói megállapítása esetén az azt elszenvedő fél becsülete és méltósága sérül, erre utal a védendő jogi tárgy és a rendszertani elhelyezés. A büntető perben eljáró bíróságok olyan bűncselekmény elkövetését látták megállapíthatónak, amelyek esetében egyaránt az ember becsülete, illetve méltósága tekinthető a védendő jogi tárgynak. Megjegyezte, nem lehet jogalkotói szándék a Gyptv. megalkotása kapcsán, hogy előfordulhasson olyan eset, hogy jogerősen megállapítást nyer a sértett hátrányára elkövetett becsületet sértő rágalmazás tényállásának alperesi elkövetése, majd a megelőző eljárást követően a polgári bíróság a büntető bíróság megállapításait figyelmen kívül hagyva arra az álláspontra helyezkedhessen, hogy ennek ellenére nem jár sérelemdíj.

[14] Felperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság a perrel támadott alperesi nyilatkozat tartalmát nem megfelelően értékelte a tekintetben, hogy a személyét érintően az mennyire indokolatlanul bántó. Az első- és másodfokú büntető határozatokból idézve kiemelte, a büntető bíróságok arra a következtetésre jutottak, az alperes kijelentései alkalmasak arra, hogy másokban a felperesre nézve negatív értékítélet alakuljon ki, őt olyan színben tüntette fel, mint aki ennek a korrupt és velejéig torz rendszernek a kiszolgálója és hasonlóan láttatta a felperest azzal a korábbi időszakkal, amelyet velejéig torz és korrupt jelzőkkel illetett. A kijelentésekből arra a tényre vonható le következtetés, hogy a felperest az alperes azonosnak tekintette azzal a környezettel, amelyet a negatív jelzőkkel illetett. Mindez egyértelműen sértette a felperes társadalmi megbecsültségét. Az első- és másodfokon eljáró büntető bíróságok ítéletének indokolásából az a helyes következtetés vonható le, hogy az alperes által használt kifejezések felperesre vonatkoztathatók, azok nagy nyilvánosság előtt közzétett indokolatlanul bántó és megalázó kijelentések az adott személy méltóságára nézve. Kérte figyelembe venni, hogy a munkájával összefüggésben használt ilyen jelzők egy közmegegyezés kapcsán értékelhetőek indokolatlanul bántónak.

[15] Külön hangsúlyozta, már a keresetében az érvényesíteni kívánt jogként megjelölte a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát is. Az eljáró bíróságnak annak tartalma alapján kellett volna vizsgálnia és értelmeznie a büntetőeljárásban már feltárt tényállást. Különös tekintettel a jóhírnév megsértésének jogcímként történő megjelölésére kérte az elsőfokú ítélet felülbírálatát. Sérelmezte azt is, hogy tanúbizonyítás iránti indítványát a személyében kialakult lelki eredetű problémák igazolására nézve mellőzte az elsőfokú bíróság.

[16] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokok alapján történő helybenhagyására irányult. Egyebekben fenntartotta az elsőfokú eljárásban előterjesztett érdemi védekezését.

Az ítéltábla döntésének indokai

[17] A fellebbezés alapos.

[18] Jelen eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja felül az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, mely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölni a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit és az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat folytán a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben, és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt az anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amelyre fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[19] Az ismertetett másodfokú elbírálási szabályozásból kiindulva az ítéltáblának a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pont szerinti jogkörben eljárva abban kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság egyrészt helyesen értelmezte-e a kereseti kérelemben érvényesíteni kívánt jogok körét, másrészt a kizárólag a becsület megsértésére leszűkített anyagi jogi elbírálása helyes mérlegelésen alapul-e. Nevezetesen: a keresetben sérelmezett alperesi kijelentések megsértették-e a felperes valamely perbe vitt személyiségi jogát, vagyis fennáll-e a sérelemdíj igény jogalapja.

[20] Az elsőfokú bíróság a keresetet azzal a tartalommal bírálta el, hogy az kizárólag a becsülethez való jog, mint személyiségi jog megsértésén alapul, és úgy tekintette, hogy a felperes nem kívánta sérelemdíj iránti igényét a jóhírnév sérelmére alapítani. Ez nem helytálló, a Pp. 110. § (3) bekezdés értelmezési szabályával ellentétes beadvány értelmezés volt az elsőfokú bíróság részéről, tekintettel arra, hogy a keresetlevél II/1. pontjában a Ptk. 2:42. § (1), (2) bekezdéseit idézve kiemelten szerepeltette felperes a jóhírnév tiszteletben tartásához való jog szabad érvényesítésének lehetőségét is, melyre a keresetlevél tartalmából következően a perben igényt tartott. Ennek megfelelően a kereset tartalma a perben érvényesíteni kívánt jogok körében kiterjedt a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogra is. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a bírói gyakorlat szerint a személyiségi jogi perben a bíróság nem sérti meg a kereseti kérelemhez kötöttség elvét, ha nem a felperes által megjelölt, hanem a konkrét tényálláshoz igazodó adekvát személyiségi jog megsértését állapítja meg (BDT2020. 4181).

[21] Mindezekre tekintettel abból kellett volna kiindulni az érdemi elbírálás során a bíróságnak, hogy a Ptk-ban nevesített személyiségi jogok közül a becsülethez és a jóhírnévhez való jog sérülésére egyaránt hivatkozott a felperes, így mindkét személyiségi jog vonatkozásában kellett vizsgálni a sérelmezett alperesi nyilatkozatokat. A becsület, illetve a jóhírnév megsértését a polgári jog mellett a büntetőjog is szabályozza. A Kúria a két

jogterület szankcióinak összefüggéséről a BH2001. 367 szám alatt közzétett eseti döntésében tett irányadó megállapításokat. Eszerint, ha a jogerősen elbírált bűncselekmény anyagi jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt [Pp. 264. § (1) bekezdés]. A büntetőügyben hozott jogerős határozat, amennyiben egyúttal tartalmából következően megállapítja valamely személyiségi jogsértés elkövetését is, mint vétséget, úgy a jogerős határozattal ellentétes döntés meghozatalára polgári perben nincs lehetőség, mert annak megállapítása, hogy az alperes által tett nyilatkozat nem sérti a felperesnek a védett személyiségi jogát, ellentétben állna a jogerősen befejezett büntetőügyben keletkezett határozattal, azaz tartalmilag ezzel azt állapítaná meg a polgári bíróság, hogy az alperes nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. A rágalmazás büntetőjogi tényállása polgári jogi szempontból a jóhírnév sérelmének feleltethető meg, ezért e vétség elkövetésének a perbe vitt nyilatkozattal kapcsolatos, alperesre vonatkozó jogerős büntető bírósági megállapítása már önmagában megalapozza a keresetet a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog megsértése okán. Ez nem zárja ki emellett azt sem, hogy a polgári bíróság a becsületsértés, mint ugyancsak a becsülethez fűződő védendő jog megsértését is vizsgálja.

[22] A Ptk. 2:45. § (1) bekezdés szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezés módjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A (2) bekezdés a jóhírnév megsértését definiálva rögzíti, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényről állít vagy híresztel vagy valós tényről hamis színben tüntet fel, a jóhírnévhez való személyiségi jogot megsérti.

[23] A hírnév valamely személyre vonatkozó, mások által hozzáférhető azon tények, adatok összessége, amelyek alapján az adott személyről a társadalomban kialakult egyfajta értékítélet. Ennek megfelelően a jóhírnév sérelmét elsősorban az olyan közlések eredményezhetik, amelyek akár kifejezetten, akár utalásszerűen valamely személyre vonatkozó olyan objektíve valótlan tényállítást tartalmaznak, amely alapján az adott személyről korábban kialakult kedvező társadalmi értékítélet hátrányosan változhat meg. A fentiekből következően a jóhírnév sérelmét alapvetően csak tényközlések valósíthatják meg, az értékítéletek, véleménynyilvánítások akkor lehetnek jóhírnevet sértők, ha legalább burkoltan tényállítást tartalmaznak, ennek hiányában - az egyéb törvényi feltételek fennállása esetén - a becsülethez fűződő személyiségi jogot sérthetik. A törvény szerint a jóhírnév megsértésének egyik módja a valós tény hamis színben történő feltüntetése, ami a való tényeknek az összefüggésükből önkényesen kiragadott, tartalmi szempontból fogyatékos és emiatt téves következtetés levonására alkalmas módon való közlését jelenti (BH1989. 480). Ilyen esetben a közlés azáltal válik jogsértővé, hogy az egyébként valós tényeket hiányosan, illetőleg oly módon csoportosítva fogalmazza meg, hogy azok az olvasó, illetve a hallgató számára téves következtetés levonására adnak alapot. A személyre vonatkozó valótlan tényállítás csak akkor minősül jogsértőnek, ha az a közmegítélés szerint alkalmas a sértett társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására. A jogsértés megállapításánál nem az érintett személy szubjektív érzését, hanem azt kell vizsgálni, hogy a közmegítélés alapján sértőnek lehet-e minősíteni az adott valótlan tényállítást.

[24] A perbeli tényállásban szereplő, idézett közlések a felperes által megpályázott munkakörre benyújtott pályázat elbírálásához kapcsolódó alperesi vélemény részét képezték. Valamely álláshely betöltésére való alkalmasság körében tett állásfoglalás nem minősül ugyan jogi értelemben vett szakvéleménynek, annak eldöntése során azonban, hogy megvalósít-e

személyiségi jogsértést, a szakvéleménnyel azonos elbírálás alá esik. A pályázatot véleményező személynek vagy testületnek ugyanis – a szakértői véleményt készítő szakértőhöz hasonlóan – az a feladata, hogy a vélemény szempontjából releváns objektív tényeket, adatokat összegyűjtse, illetve megállapítsa, s az ezekből levonható következtetés alapján alakítsa ki álláspontját a megválaszolandó kérdésre vonatkozóan. Egy pályázat véleményezésével szemben – éppúgy, mint egy szakvélemény kapcsán - alapvető követelmény a kritikai szemlélet, a pályázó mellett szóló érvek, körülmények mellett a pályázatban észlelhető esetleges hiányosságok vagy nem egyértelmű adatok feltárása, a pályázó, illetve a pályázat támogathatóságáról, elfogadhatóságáról való vélemény kialakítása. A véleményező személy ennek során tett esetleges téves ténymegállapításai, vagy vitatható következtetései még önmagukban személyiségi jogsértést nem valósítanak meg.

[25] A hivatalos eljárásban született ilyen véleményezés is megvalósíthat azonban személyiségi jogsértést, ha az eljárás keretein nyilvánvalóan túlterjeszkedik, az eljárás tárgyához nem tartozó, indokolatlanul sértő, bántó, megalázó megjegyzéseket tartalmaz (BDT2014. 3209).

[26] A becsület védelmét illetően az ítéltábla alapvetésként előre bocsátja, a másik ember becsületéről vagy becsületének hiányáról tett megállapítás lényegét tekintve értékítélet. A mások személyét minősítő értékítélet kifejezésre juttatása akkor okozza a becsület megsértését, ha a kifejezésre juttatott értékítélet nem felel meg az ítéletalkotás közmegegyezés által elfogadott logikai szabályainak. Ha a véleményalkotó megsérti az ítéletalkotás szabályait, az általa fogalmazott értékelés torz, következtelen, túlzó, indokolatlanul bántó, lealacsonyító, becsmérlő lesz. A véleménynyilvánítás szabadsága miatt a negatív értékítélet, a bírálat nem feltétlenül jogsértő, jogellenessé, becsületsértővé akkor válik, ha a bíráló túllépi a szabad véleménynyilvánítás határait. A jóhírnév és a becsület védelme alkotmányos alapjog, amely azonban a szólásszabadság bizonyos mértékű korlátozását is jelenti. Nyilvánvalóan nem felel meg ezeknek az elvárásoknak az olyan értékítélet hirdetése, mely önkényes, lealázó, ok nélkül becsmérlő (Nagykommentár a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez Ptk. 2:45. §-hoz fűzött magyarázat II. pont, szerkesztette: Vékás Lajos/Gárdos Péter).

[27] A kifejtett elbírálási szempontokat a jelen perbeli tényállásra alkalmazva az ítéltábla az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontot foglalt el, és mind a jóhírnévhez, valamint a becsülethez való jog sérelmét megállapította az alperes felperes által sérelmezett közlései esetében. A perben vizsgálendő, felperes által sérelmezett alperesi nyilatkozatok érdemi megítélését, elemzését megelőzően az ítéltábla előrebocsátja, hogy az alperesnek, mint a pályázatok elbírálásába bevont önkormányzati képviselőnek tudomással kellett bírnia valamennyi pályázat-elbírálási szabályról, így arról is, hogy az állásfoglalását, észrevételeit szélesebb körben is várhatóan megismerhetővé teszik. Erre sor is került, az önkormányzat honlapjára felkerültek az egyes észrevételek, így az alperes közlései, megnyilvánulásai is szélesebb nyilvánosságot kaptak. A felperes személye az általa ügyvezetett cég nevének rövidített megemlézése folytán egyértelműen beazonosítható volt anélkül is, hogy az alperes őt név szerint megnevezte volna. A felperesi minőség elismeréséhez az nem szükséges, hogy a közlés név szerint említse a sértettet, elegendő az is, hogy személye szűkebb vagy tágabb környezete számára egyértelműen felismerhető legyen, a körülírás folytán beazonosíthatóvá váljon személy szerint (BH2004. 103 szám alatt közzétett eseti döntés).

[28] A munkaköri pályázat véleményezésével szemben bár alapvető követelmény a kritikai szemlélet a pályázó személyéről, a pályázat támogathatóságáról kialakított véleménynyilvánítás esetén azonban alapvető elvárás a véleménynyilvánítási szabadság korlátainak a tiszteletben tartása. Ilyen esetben sem lehet a kritikai észrevétel szubjektív, indokolatlanul bántó, valóság alapot nélkülöző, különösen ha az értékelő tudomással bír arról, hogy nyilatkozata nyilvánosságot kap.

[29] A perben vizsgálandó alperesi nyilatkozat egyedisége, hogy egy olyan önkormányzati cégre vonatkozóan tartalmazott tényállítást (korrupt), valamint értékítéletet (velejéig torz), melynek a közlés időpontjában a felperes már 2 éve vezető tisztségviselője volt. Ez nyilvánvalóan kihatott a felperes, mint magánszemély becsületére, jóhírnevére is, emellett maga az alperes is kitért arra; a felperes a cégre tett pejoratív jellemzéstől nem tudja függetleníteni magát, alperes megfogalmazása szerint azokkal felperes személye „összeforrt”. A felperes vezetése alatt álló cégre vonatkozó negatív tartalmú közlések tehát a felperes személyére is vonatkoztathatók, azt maga az alperes is kiterjesztette saját nyilatkozatában a felperes személyére.

[30] A véleménynyilvánításban használt és a felperes által különösen sérelmezett két kifejezést elemezve megállapítható, hogy a „korrupt” kifejezés tényállításként értékelhető, az pénzügyi, pénzkezelési szabálytalanságokat sejtet, sőt kiterjesztőbb értelmezés esetén pénzügyi bűncselekménnyel (megvesztegethetőség) is összefüggésbe hozza a felperes személyét anélkül, hogy annak valóság alapját valamely konkrét esettel alátámasztaná. Ez az ítéltábla álláspontja szerint megvalósítja a jóhírnév sérelmét. Az elsőfokú bíróság kereset értelmezésével ellentétben az ítéltábla álláspontja szerint a kereset ezen személyiségi jog megsértésére is alapozta a sérelemdíj iránti igényt, figyelemmel a II/1. pontban megjelölt, érvényesíteni kívánt jog alcím alatt megjelölt jogszabályhelyre, amelyet szó szerint idézett felperes a keresetében. Emellett a már említett bírói gyakorlat szerint a személyiségi jogi perben a bíróság nem sérti meg a kereseti kérelemhez kötöttség elvét, ha nem a felperes által megjelölt, hanem a konkrét tényálláshoz igazodó, adekvát személyiségi jog megsértését állapítja meg (BDT2020. 4181 számú eseti döntés). A jóhírnév sérelme felperes esetében tehát elbírálási korlát hiányában megállapítható volt.

[31] A „velejéig torz” jelzős szerkezet eltúlzottan negatív, kifejezetten pejoratív értékítéletet tükröz, olyan szubjektív sértő szándékú kifejezés, mely indokolatlanul bántó véleményt fogalmaz meg az akkor már 2 éve a felperes vezetése alatt álló cégre nézve, mellyel összefüggésbe hozza a felperes személyét is. Ez az ítéltábla álláspontja szerint a becsülethez való jog megsértését meríti ki, mindenben egyetértve az előzményi büntetőügyben hozott másodfokú jogerős ítélet jogi indokolásában kifejtett érveléssel, mely jelen döntés tényállási alapját is képezi.

[32] A kifejtett jogi indokolás eredményeként az ítéltábla az elsőfokú bíróságtól eltérő jogkövetkezésre jutott. A perbeli tényállásból megállapította, hogy az alperes a 2020. február 26. napján önkormányzat neveának honlapjára feltett pályázat értékelésével megsértette a felperes becsülethez és jóhírnevéhez való jogát [Ptk. 2:43. § d) pont], mely megalapozza a felperes sérelemdíj iránti igényét [Ptk. 2:52. § (1) bekezdés]. A sérelemdíj összecszerúsége is vitatott volt az alperes részéről, e tekintetben az ítéltábla nem kívánta elvonni az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörét, ezért a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pont szerinti felülbírálati jogkörben eljárva a Pp. 383. § (4) bekezdését alkalmazta és a kereset

jogalapját megállapító közbenső ítéletet hozott. Az új Pp. Konzultációs Testület 69. számú állásfoglalásának megfelelő tartalmú közbenső ítélet az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a kereset jogalapjának megállapítása mellett mellőzte a keresetet elutasító elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését, egyúttal meghatározta a felperesi perköltség és a le nem rótt illeték összegét [Pp. 381. §, 383. § (4), (5) bekezdés].

[33] Az eljárás folytatásában az elsőfokú bíróságnak a kereset összecszerúsége vizsgálata során a felperes által felajánlott bizonyítást a szükségesnek talált mértékben kell foganatosítania, és ez alapján válik majd megállapíthatóvá a Pp. 279. § (1) bekezdés szerinti mérlegelés útján a jogalappal követelt sérelemdíj mértéke, melynek arányban kell állnia a jogsértés súlyával, a felróhatóság mértékével, és a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatásával [Ptk. 2:52. § (3) bekezdés].

Szeged, 2022. november 18.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró